

Chinua Achebe. Guds pil

Bokförlaget Tranan. Översättare Hans Bergren. Förord av Stephan Larsen.

När Correns bokcirkel läste och diskuterade "Allt går sönder" av den negiranske författaren Chinua Achebe kunde man nästan skära i luften, så mättad var den av intryck, upplevelser och nya tankar. En för oss så okänd och avlägsen kultur, sedan länge förödd och plundrar av de vita kolonialmakterna, blev levande i en roman som samtidigt var kvar i sin egen begrepps- och upplevelsevärld. Bokförlaget Tranan publicerar nu den roman som kom att bli den avslutande i trilogin Achebe skapade kring temat kultur och sönderfall: "Guds pil". Åter igen befinner vi oss i sydvästra Nigeria, men nu ett antal årtionden senare på 1920-talet. Ezeulu är överstpräst för guden Ulu. Han är också familjfar och en snabbtänkt människa som sällan blir någon svaret skyldig. Hans uppgift är bland annat att låta stammen leva i samklang med årstidens växlingar och kungöra när den livsviktiga jamsen är dags att skörda. Samtidigt söker han navigera stammens traditioner i skuggan av den kristna kulturen som börjar ta plats med missionärer och det brittiska imperiets administration. Ezeulu gör det genom att skicka en av sina söner till missionsskolan. Han vill förstå för att samtidigt kunna bevara. Men likt romanen "Allt går sönder" så misslyckas han i sin uppgift. Han fångslas, familjen och by sätter sig upp mot honom. Ezeulus ansträngningar att bevara blir sist en fruktlös kamp mot makter han inte råår på. Likt de grekiska tragedierna vänder sig hans egna gudar emot honom. Achebe skriver på ett mycket speciellt sätt. Lokala ord och begrepp på företeelser blir inte översatta men ändå begripliga för läsaren av sitt sammanhang. Texten är fylld av vackra och underfundiga ordspråk och metaforer som vägleder såväl romanens gestalter som dess läsare.

Parallellt skildras den brittiske kapten Winterbottom som också han ser livets möjligheter gradvis gå förlorade. Två kulturmönster ställs emot varandra. "Guds pil" är en sorglig berättelse om ett land, en kultur och ett samhälle som långsamt förstörs av kolonialmakter och om det hopplösa företaget hos en individ som kämpar emot. Världslitteratur helt enkelt.

Jakob Carlander